

Par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanu sākot ar 01.01.2020.

No 01.01.2020. sociālās rehabilitācijas pakalpojumi no valsts budžeta līdzekļiem (turpmāk – sociālā rehabilitācija) Sociālās integrācijas valsts aģentūrā (turpmāk – aģentūra) tiks piešķirti un sniegti saskaņā ar Ministru kabineta 03.12.2019. noteikumiem Nr.578 “Noteikumi par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanu no valsts budžeta līdzekļiem sociālās rehabilitācijas institūcijā” (turpmāk – noteikumi).

Galvenais šo noteikumu uzdevums ir nodrošināt pēctecīgu un savlaicīgu pakalpojumu personas darbības atjaunošanai pēc valsts apmaksātas medicīniskās rehabilitācijas pabeigšanas.

1. Par sociālo rehabilitāciju personai ar funkcionēšanas traucējumiem.

No 01.01.2020. būtiski mainās sociālās rehabilitācijas piešķiršanas un saņemšanas kārtība personai ar funkcionēšanas traucējumiem gan darbējīgā vecumā, gan personai ar funkcionēšanas traucējumiem pēc darbējīgā vecuma, kura strādā.

Nepieciešamību saņemt sociālo rehabilitāciju personai ar funkcionēšanas traucējumiem vērtēs ārstniecības iestāde, kas sniedz valsts apmaksātu medicīnisko rehabilitāciju (turpmāk – medicīniskās rehabilitācijas iestāde) - stacionārās ārstniecības iestādes:¹ Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari", Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca, Vidzemes slimnīca, Liepājas reģionālā slimnīca, Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca, Rīgas 2. Slimnīca, Jēkabpils reģionālā slimnīca, Rēzeknes slimnīca, un ārstniecības iestādes, kas sniedz medicīnisko rehabilitāciju dienas stacionārā².

Medicīniskās rehabilitācijas iestāde izvērtēs personas funkcionēšanas traucējumus un vajadzību pēc sociālās rehabilitācijas, ņemot vērā slimības izraisītos funkcionēšanas traucējumus atbilstoši Starptautiskajai funkcionēšanas nespējas un veselības klasifikācijai (SFK) aktivitāšu un dalības līmenī (SFK kods: d1, d2, d3, d4, d5, d6, d7, d8, d9 (noteikumu 1.pielikums)). Persona ar funkcionēšanas traucējumiem sociālo rehabilitāciju varēs saņemt pēc medicīniskās rehabilitācijas (subakūtā etapa) pabeigšanas medicīniskās rehabilitācijas iestādē, ar nosacījumu, ka medicīniskās rehabilitācijas iestāde izrakstā būs rekomendējusi saņemt sociālo rehabilitāciju.

Persona ar funkcionēšanas traucējumiem varēs pieteikties (iesniegt dokumentus) sociālajai rehabilitācijai ne vēlāk kā divu mēnešu laikā pēc medicīniskās rehabilitācijas pabeigšanas, iesniedzot dokumentus sociālajā dienestā. Lai pieteiktos sociālajai rehabilitācijai, personai sociālajā dienestā dzīvesvietā jāiesniedz noteikumu 19.punktā minētie dokumenti (iesniegums par pakalpojuma piešķiršanu, personas aizpildīta funkcionēšanas spēju pašnovērtējuma anketa (noteikumu 2.pielikums) un medicīniskās rehabilitācijas iestādes izraksts par medicīniskās rehabilitācijas pabeigšanu, kurā ierakstīta rekomendācija saņemt sociālo rehabilitāciju un tās saņemšanas mērķis. Personas iesniegtie dokumenti (noteikumu 19.punkts) sociālajam dienestam jānosūta aģentūrai ne vēlāk kā mēneša laikā, pievienojot tiem personas pašaprūpes un mobilitātes spēju novērtējumu pēc Bartela indeksa (noteikumu 21.2., 21.3.apakšpunkts). Ja personas ar funkcionēšanas traucējumiem pašaprūpes un mobilitātes spēju novērtējums veikts pēdējo sešu mēnešu

¹ <http://www.vmnvd.gov.lv/lv/veselibas-aprupes-pakalpojumi/mediciniska-rehabilitacija>

² http://www.rindapiearsta.lv/lv/mekle_isako, sadaļa “Dienas stacionārs”

laikā, atkārtoti veikt novērtējumu nav nepieciešams, bet aģentūrai jānosūta pēdējo sešu mēnešu laikā veiktais novērtējums.

Noteikumi paredz, ka aģentūra atsaka sociālo rehabilitāciju (tai skaitā uzņemšanas dienā vai pārtrauc to sniegt) šādos gadījumos: 1) personas pašaprūpes un mobilitātes spējas pēc Bartela indeksa (noteikumu 3.pielikums) 2., 3. un 10.punktā ir novērtētas ar 0 punktiem; 2) personai pastāv noteikumos minētās absolūtās vai relatīvās kontrindikācijas sociālās rehabilitācijas saņemšanai, kas uzrādītas ģimenes (vispārējās prakses) ārsta izrakstā (skatīt šīs vēstules 2.punktu) vai tās konstatēs aģentūras ārsts sociālās rehabilitācijas saņemšanas laikā; 3) personai pastāv noteikumu 22.punktā minētie apstākļi un personai nav nodrošināta pavadošās personas klātbūtne sociālās rehabilitācijas saņemšanas laikā.

Personas ar funkcionēšanas traucējumiem sociālo rehabilitāciju varēs saņemt tikai pavadošās personas klātbūtnē šādos gadījumos: 1) personas funkcionēšanas traucējumu smaguma pakāpe atbilstoši Bartela indeksam ir novērtēta no 1 līdz 6 punktiem; 2) persona saņem pabalstu personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana; 3) personai ir ierobežota rīcībspēja, kā rezultātā personu nepieciešams uzraudzīt un aprūpēt. Ja pastāv minētie nosacījumi, personas dokumentiem par sociālās rehabilitācijas piešķiršanu jāpievieno pavadošās personas iesniegums vai cits dokuments, kas apliecina gatavību apmaksāt ar pavadošās personas uzturēšanos aģentūrā saistītos izdevumus. Būtiskas izmaiņas skar arī pavadošo personu - pavadošā persona no 01.01.2020. nevarēs saņemt sociālo rehabilitāciju vienlaicīgi ar pavadāmo personu.

Personām ar funkcionēšanas traucējumiem, kurām pēc medicīniskās rehabilitācijas pabeigšanas tiek rekomendēta sociālā rehabilitācija, tiks piešķirts 14 dienu sociālās rehabilitācijas kurss, neievērojot rindu (noteikumu 45.punkts).

Personas ar funkcionēšanas traucējumiem, kuras ir uzņemtas rindā līdz 01.01.2020. (tai skaitā, kurām jau ir izsniegts norīkojums (lēmums) pakalpojuma saņemšanai), no 01.01.2020. saņems 14 dienu ilgu sociālās rehabilitācijas kursu (noteikumu 45.punkts) rindas kārtībā.

Atbilstoši noteikumiem sociālajam dienestam nav jāvērtē nepieciešamība pēc sociālās rehabilitācijas un nav jāpieņem lēmums par tās nepieciešamību, jo nepieciešamību pēc sociālās rehabilitācijas izvērtēs medicīniskās rehabilitācijas iestāde (izrakstā). Taču saglabāsies sociālā dienesta loma personas vides aspektu un pašaprūpes un mobilitātes spēju novērtēšanā, lai sniegtu pilnvērtīgāku informāciju sociālās rehabilitācijas norisei un izvērtētu pavadoņa nepieciešamību pakalpojuma saņemšanas laikā, kā arī atbalstītu sociālās rehabilitācijas laikā sniegto rekomendāciju izpildi dzīves vietā.

No 01.01.2020. aģentūra nepieprasīs papildus dokumentus no personas ar funkcionēšanas traucējumiem, jo noteikumi to neparedz, bet lēmuma pieņemšanā vadīsies no sociālā dienesta pirmreizēji iesniegtajiem dokumentiem. Aģentūra lūdz sociālos dienestus pievērst īpašu uzmanību personu iesniegto dokumentu kvalitātei, t.i., atbilstībai noteikumu 19.punkta prasībām un Dokumentu juridiskā spēka likuma prasībām pirms to nosūtīšanas aģentūrai, lai jau sākotnēji mazinātu atteikumu skaitu nekorekti noformētu dokumentu gadījumā (piemēram: personas iesniegumam un pašnovērtējuma anketai jābūt datētiem un parakstītiem, personai jāapliecina ar parakstu un tā atšifrējumu un datumu ārstniecības iestādes izraksta kopija par medicīniskās rehabilitācijas pabeigšanu).

2. No 01.01.2020., ierodoties saņemt sociālo rehabilitāciju, personai aģentūrā jāiesniedz ģimenes (vispārējās prakses) ārsta izraksts, kas izsniegts ne agrāk kā

vienu mēnesi pirms sociālās rehabilitācijas uzsākšanas un kurā norādīta šāda informācija:

- 1) par saslimšanām, kuru dēļ jāvērs īpaša uzmanība tās saņemšanai un atsevišķu rehabilitācijas tehnoloģiju lietošanai (*piemēram: alerģijas; īpaša (diētiska) ēdināšana; ikdienā lietojamie medikamenti, devas un lietošanas režīms; jānorāda un jāiesniedz (ja ir iespēja) pēdējā gada laikā veikto izmeklējumu (laboratoriskie, rentgena utt.) rezultāti*);
- 2) par absolūto kontrindikāciju neesību sociālās rehabilitācijas saņemšanai (*piemēram, kontrindikācijas: nestabils veselības stāvoklis, smagas psihiskās slimības ar aktīvu izpausmi, tuberkuloze aktīvajā fāzē, febrila ķermeņa temperatūra, gangrēna, liela (>5 cm) inficēta brūce, rozes infekcija, pedikuloze, kašķis, citas kontagiozas slimības, kas var apdraudēt paša klienta un citu cilvēku veselību un dzīvību, u.c.)*);
- 3) par relatīvām kontrindikācijām, pie kurām ir nepieciešams sociālās rehabilitācijas institūcijas ārsta papildus izvērtējums pakalpojuma saņemšanai (*piemēram, smaga sirds mazspēja, smaga nieru mazspēja, progresējošas onkoloģiskas slimības, izgulējumi, trofiskā čūla, citas infekcijas slimības, u.c.)*);
- 4) ja funkcionēšanas traucējumus izraisījušas ceļu satiksmes negadījumā gūtās traumas (*norāda, ka funkcionēšanas traucējumus izraisījušas ceļu satiksmes negadījumā gūtās traumas*).

3. No 01.01.2020.: 1) personas ar prognozējamu invaliditāti saņems 14 dienu ilgu sociālās rehabilitācijas kursu; 2) politiski represētas personas, Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas rezultātā cietušās personas kā iepriekš saņems 21 dienas sociālās rehabilitācijas kursu; 3) politiski represētām personām noteikumos noteiktas tiesības saņemt atkārtotu pakalpojumu pēc diviem gadiem (iepriekš – divi gadi un seši mēneši).

Aģentūra lūdz informēt potenciālos klientus (personas) par to, ka:

- personai ir pienākums līdzdarboties aģentūras izstrādātā individuālā sociālās rehabilitācijas plāna un ieteikumu īstenošanā un ievērot aģentūras noteikto pakalpojuma saņemšanas kārtību (noteikumu 15.punkts);
- sociālo rehabilitāciju persona var saņemt tikai aģentūras lēmumā norādītajā laikā;
- ja persona uz sociālo rehabilitāciju aģentūrā ierodas ar nokavēšanos, nokavētās dienas netiek kompensētas;
- ja persona neierodas uz sociālo rehabilitāciju aģentūras lēmumā norādītajā dienā, tā zaudē tiesības saņemt piešķirto pakalpojumu, izņemot noteikumu 32.punktā noteiktos gadījumus;
- par darbnespējas lapu: lai atvērtu darbnespējas lapu aģentūrā kā personai ar invaliditāti vai arodslimniekam, jāuzrāda VDEĀVK atzinums par piešķirto invaliditātes grupu vai arodsaslimšanu; lai turpinātu darbnespēju - jāuzrāda atvērtās darbnespējas lapas datums un numurs.
- ja persona nevar ierasties sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanai noteiktajā dienā vai neieradīsies vispār, informēt Aģentūru ne vēlāk kā 5 (piecas) darba dienas pirms pakalpojuma uzsākšanas pa tālr. 67767045 vai e-pastu registratura@siva.gov.lv.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu piešķiršanu koordinē un pakalpojuma sniegšanu nodrošina Sociālās integrācijas valsts aģentūra. Sīkāku informāciju var saņemt www.siva.gov.lv vai zvanot pa tālr. 26543857; 26603310; 67771006.